

JAHON ADABIYOTIDA JOHN GREENNING IJODI VA FAOLIYATI

Nargiza Ramberganova

Qoraqalpoq Davlat Universiteti

Annotatsiya: *Ushbu maqola amerikalik yozuvchi John Greenning ijodi, asarlaridagi badiiy va pedagogik xususiyatlar, shuningdek zamonaviy jahon yoshlar adabiyotidagi o‘rni va ta’sirini o‘rganishga bag‘ishlangan. Tadqiqot maqsadi Greenning romanlari, ularning tematik jihatlar va psixologik tahlilini batafsil ko‘rib chiqishdir. Maqolada Greenning shaxsiy hayoti, yozuvchilik faoliyati, ijtimoiy ta’siri, asarlarini o‘quvchi va jahon adabiyoti nuqtai nazaridan tahlil qilish, shuningdek, yoshlar adabiyotida pedagogik qadriyatlarni shakllantirishdagi ahamiyati yoritilgan.*

Kalit so‘zlar: *John Green, yoshlar adabiyoti, zamonaviy roman, o‘smirlik psixologiyasi, insoniy hissiyotlar, pedagogik qadriyatlar, axloqiy masalalar.*

KIRISH

John Green 1977-yilda Indianapolis shahrida tug‘ilgan. Uning ijodi zamonaviy jahon yoshlar adabiyoti rivojida muhim o‘rin tutadi. Greenning asarlari o‘smirlik va yoshlik psixologiyasini, insoniy hissiyotlarni va ijtimoiy muammolarni realistik tarzda yoritadi. U nafaqat yozuvchi, balki ijtimoiy faol sifatida ham mashhur bo‘lib, YouTube loyihalari orqali yoshlar bilan bevosita muloqot qiladi.

Zamonaviy pedagogika va yoshlar adabiyoti tadqiqotlarida John Greenning ijodi alohida ahamiyat kasb etadi, chunki uning asarlari yosh o‘quvchilarda shaxsiy o‘sish, axloqiy qarorlar qabul qilish, hissiyotlarni tushunish va empatiya ko‘nikmalarini shakllantirishda muhim vosita bo‘lib xizmat qiladi.

John Greenning shaxsiy hayoti va ijodiy faoliyati

Greenning shaxsiy tajribalari uning yozuvchilik faoliyatiga katta ta’sir ko‘rsatgan. Bolalikdan obsesiv-kompulsiv buzilish bilan kurashganligi, internat maktabida o‘qishi va talabalar ruhoniysi sifatida ishlashi uning psixologik va hissiy mavzularni chuqur yoritishiga yordam bergan. Greenning kollejdagi diniy va adabiy ta’limi ham uning yozuvchilik uslubiga ta’sir qilgan, asarlarda falsafiy, axloqiy va hayotiy savollar ko‘p uchraydi.

Asar tahlili

“Looking for Alaska” romani o‘smirlik va do‘stlik, sevgining murakkabligi, o‘lim va yo‘qotish masalalarini yoritadi. Bosh qahramon Miles Halternning Alaska Young bilan munosabati o‘quvchi uchun o‘smirlik psixologiyasini chuqur tushunishga yordam beradi. Roman 2006-yilda Michael L. Printz mukofotini qo‘lga kiritgan.

“An Abundance of Katherines” asarida bosh qahramon Colin Singletonning “Katherine” ismli qizlarga bo‘lgan takroriy muhabbatlari orqali Green sevgi, munosabatlar va o‘zini anglash mavzularini o‘rganadi. Roman ilmiy va mantiqiy tafakkur bilan hissiyotlar o‘rtasidagi bog‘liqlikni ko‘rsatadi.

25-Oktyabr, 2025-yil

“Paper Towns” o‘smirlik, sarguzasht va shaxsiy o‘shish masalalarini yoritadi. Quentin Jacobsen va Margo Roth Spiegelmanning sarguzashtlari orqali o‘quvchi axloqiy qarorlar qabul qilish va o‘zligini anglash jarayonlarini kuzatadi.

“The Fault in Our Stars” Greenning eng mashhur asari bo‘lib, terminal kasallik bilan og‘rigan o‘smirlar sevgisini yoritadi. Asar o‘quvchi bilan hissiy bog‘lanishni mustahkamlaydi va murakkab ijtimoiy va shaxsiy masalalarni realistik uslubda ifodalaydi. Roman 2014-yilda filmga aylantirildi va global muvaffaqiyatga erishdi.

“Turtles All the Way Down” romanida ruhiy salomatlik, obsessiv-kompulsiv buzilish va shaxsiy o‘shish masalalari yoritiladi. Bosh qahramon Aza Holmesning ichki kurashlari va tashqi dunyo bilan munosabatlari orqali zamonaviy psixologik masalalar ko‘rsatiladi.^[1]

Yozuvchilik uslubi va pedagogik xususiyatlar

John Greenning uslubi quyidagi jihatlar bilan ajralib turadi:

Realistik hissiyotlar: O‘quvchi qahramonlarning ichki his-tuyg‘ulari va psixologik jarayonlarini chuqur anglaydi.

O‘smirlik psixologiyasi: Asarlar bosh qahramonlarning shaxsiy o‘shishi va qaror qabul qilish jarayonlariga e‘tibor qaratadi.

Axloqiy va ijtimoiy masalalar: Do‘stlik, sevgi, oilaviy munosabatlar, yo‘qotish va empatiya mavzulari yoritiladi.

Pedagogik ahamiyat: Asarlar yoshlar tarbiyasida hissiy rivojlanish, ijtimoiy mas‘uliyat va axloqiy qadriyatlarni shakllantirishda vosita bo‘lib xizmat qiladi.

Ijtimoiy faoliyati

John Green nafaqat yozuvchi, balki ijtimoiy faol sifatida ham mashhur. U va ukasi Hank Green “Vlogbrothers” YouTube kanalini boshqaradi. Ushbu platforma orqali ular ilmiy, madaniyat, tarix va zamonaviy ijtimoiy masalalarni yoshlar bilan baham ko‘radi. Shuningdek, “Crash Course” loyihasi orqali ilmiy va ta’limiy materiallarni keng auditoriyaga yetkazadi. Bu faoliyat uning yozuvchilik faoliyatini qo‘llab-quvvatlaydi va yoshlar bilan bevosita bog‘lanish imkonini yaratadi.

Tan olinganligi va mukofotlari

John Greenning asarlari tanqidchilar va o‘quvchilar tomonidan yuqori baholanadi. 2006-yilda “Looking for Alaska” romani Michael L. Printz mukofotini qo‘lga kiritgan. 2014-yilda Time jurnali tomonidan “Dunyoning eng ta’sirli 100 kishisi” ro‘yxatiga kiritilgan. “The Fault in Our Stars” asari global bestseller bo‘lib, kino va teatr versiyalarida ham muvaffaqiyat qozongan.

XULOSA

John Green zamonaviy jahon yoshlar adabiyotining yorqin vakillaridan biri hisoblanadi. Uning asarlari o‘smirlik, sevgi, do‘stlik, shaxsiy o‘shish, ruhiy salomatlik va axloqiy masalalarni yoritadi. Greenning yozuvchilik uslubi, pedagogik ahamiyati va ijtimoiy faoliyati yoshlar adabiyoti rivojida mustahkam o‘rin egallashiga yordam beradi. Shu tariqa, John Greenning ijodi zamonaviy jahon adabiyoti va pedagogik madaniyat rivojida katta ahamiyatga ega.

25-Oktyabr, 2025-yil

ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

- 1.Green, J. Looking for Alaska. Dutton, 2005.
- 2.Green, J. An Abundance of Katherines. Dutton, 2006.
- 3.Green, J. Paper Towns. Dutton, 2008.
- 4.Green, J. The Fault in Our Stars. Dutton, 2012.
- 5.Green, J. Turtles All the Way Down. Dutton, 2017.
- 6.Scieszka, J. Young Adult Literature in America. Chicago Press, 2015.
- 7.Cart, M. Young Adult Literature: From Romance to Realism. Libraries Unlimited,
2010.
- 8.Wikipedia: John Green.
- 9.People.com: John Green OCD Interview.